

2016-09-28

2017-09-27 Uppdaterad av Jerry Spekal

Hålabäcksskolans plan mot diskriminering och kränkande behandling

Läsåret 2016/2017

Kungsbacka

Innehållsförteckning

1. Inledning	3
2. Styrdokument	3
3. Vad är kränkande behandling?	3
4. Förebyggande och främjande arbete.....	4
4.1.Klassrumsmiljön.....	4
4.2.Mentorskapet.....	4
4.3.Raster.....	4
4.4.Trygghetsteam	4
4.5.Enkät och trygghetsvandring.....	5
4.6.Elevråd och ordningsregler	5
4.7.Värdegrundsarbete	5
4.8.Gruppstärkande aktiviteter	5
5. Utvärdering och ny plan	5
6. Plan för 2016/2017	6
Bilaga 1. Arbetsgången	7
Bilaga 2. Hålabäcksskolans ordningsregler	9
Bilaga 3. Medlingsprocessen.....	11

1. Inledning

Ledning och personal på Hålabäcksskolan tar bestämt avstånd från alla former av kränkande behandling och diskriminering. Vår strävan är att tillsammans med vårdnadshavare och elever skapa en miljö på vår skola som är helt fri från kränkningar och trakasserier.

Rektor bär det yttersta ansvaret för att jämställdhet och likvärdighet förbättras och att en miljö, fri från kränkningar, hot och våld, skapas. Alla verksamma på Hålabäcksskolan förväntas att vara delaktiga och drivande i att utveckla metoder och förhållningssätt.

Allt arbete ska utgå från det friska, att identifiera elevens styrkor och förstärka dem. På så vis främjar vi elevens självförtroende och självaktning och därmed hennes/hans positiva utveckling. Hålabäcksskolan skall i första hand leta efter brister i den egna organisationen, i de egna förhållningssätten, istället för att finna, och beskriva, brister hos eleverna.

---

2. Styrdokument

Sedan den 1 januari 2009 regleras arbetet mot diskriminering och kränkande behandling i både diskrimineringslagen och skollagen. Skolan ska varje år upprätta en likabehandlingsplan (Diskrimineringslagen 3 kap. 16 §) och en årlig plan mot kränkande behandling (Skollag 2010:800 6 kap 8 §). Diskrimineringsombudsmannen (DO) har tillsyn över diskrimineringslagen och Barn- och elevombudet (BEO), som utgör en del av Skolinspektionen, har tillsyn över den del i skollagen som rör kränkande behandling (6 kap).¹

Planering och genomförande av undervisningen utgår från *Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011*. I läroplanens två inledande kapitel har vår uppdragsgivare uttryckt skolans värdegrund och uppdrag samt övergripande mål och riktlinjer.

---

3. Vad är kränkande behandling och diskriminering?

Kränkande behandling är ett uppträdande som kränker en elevs värdighet. Det kan till exempel ta sig uttryck:

- fysiskt (slag, knuffar)
- verbalt (hot, svordomar, öknamn)
- psykosocialt (utfrysning, blickar, alla går när man kommer, kroppsspråk)
- digitalt (sociala medier)

---

¹ <http://www.planforskolan.se/sv/Likabehandlingsplan/LP/skola/Start/Lagar-och-regler/>

Trakasserier är kränkande behandling som har samband med diskrimineringslagen. Lagen främjar lika rättigheter och möjligheter oavsett:

- Kön
  - Könsoverskridande identitet eller uttryck
  - Etnisk tillhörighet
  - Religion eller annan trosuppfattning
  - Funktionshinder
  - Sexuell läggning.
  - Ålder
-

4. Förebyggande och främjande arbete

4.1 Klassrumsmiljö

Utbildningen ska utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero.² Hur studieron ser ut kan bero på många faktorer. Ledarskap, gruppsammansättningar, möblering och elevernas placering i klassrummet är exempel på sådana faktorer. Vi tror att tydliga regler i kombination med ett konsekvent agerande är viktigt för studieron i klassrummet. Till exempel ska varje lärare dela in elever i grupper, det ska aldrig eleverna göra själva. Kommentarer, kränkningar och trakasserier får heller aldrig passera utan åtgärd.

4.2 Mentorskap

Varje elev har en mentor. Mentor träffar sina mentorselever på mentorstid en gång i veckan. Mentor har utvecklingssamtal med varje elev tillsammans med dess vårdnadshavare minst en gång per termin. Föräldramöten hålls minst en gång per läsår och en punkt vid dessa möten ska vara att gå igenom/visa den gällande planen mot kränkande behandling och diskriminering. Vid skolstart årskurs 6 hålls ett mer omfattande ”lära-känna-samtal” mellan mentor, elev och vårdnadshavare.

4.3 Raster

All personal ska uppehålla sig så mycket som möjligt i framförallt korridoren men även på andra ytor där eleverna finns. Varje pedagog har schemalagd tid som rastvärd. Annan personal som skolvärdinna, elevhälsopersonal, vaktmästare och bibliotekarie rör sig ofta i de skolmiljöer där många elever befinner sig. All personal ska sträva efter att skapa relationer med så många elever som möjligt. Skolan har också ett elevkafé, där elever är delaktiga som personal för att bidra till och främja en god atmosfär på skolan. Elevkaféet är en naturlig träffpunkt för elever från olika klasser och årskurser på skolan. Där finns också möjlighet att starta upp skoldagen tillsammans med personal.

4.4 Trygghetsteam

Skolan har ett trygghetsteam som består av representanter från flera personalkategorier, så som elevhälsan, pedagoger och skolvärdinna. Trygghetsteamet ska främst arbeta förebyggande, men har också en central funktion i det åtgärdande arbetet, enligt en särskild plan, se bilaga 1. I varje klass finns det två elever som deltar i skolans trygghetsteam.

---

² Skollag 2010:800, 5 kap, § 3.

Mentorerna ansvarar för att dessa utses. Eleverna deltar i möten, cirka en gång per månad. Trygghets eleverna ska ges möjlighet till återkoppling från mötena till respektive klass på mentorstid.

4.5 Enkät och trygghetsvandring

Varje elev genomför anonymt en digital enkätundersökning i februari varje år. I enkäten får eleven svara på frågor som utgår från skolans plan mot kränkande behandling och diskriminering. Varje elev i årskurs 6 genomför en trygghetsvandring i november, där eleven får markera trygga och otrygga områden i skolmiljön.

Enkätsvaren och resultaten från trygghetsvandringen ligger som grund för nästkommande års revidering av planen och upprättandet av nya mål.

4.6 Elevråd och ordningsregler

Hålabäcksskolan har ett elevråd, där två representanter från varje klass ingår. Rådet sammanträder cirka en gång i månaden. Det är rektorn som håller i mötet tillsammans med elevrådets ordförande och man sammankallar relevant personal utifrån dagordningen. Dagordningen följer samma mall som den för arbetsplatsträffen, där bland annat arbetsmiljö finns med som en stående punkt. En av elevrådets uppgifter är att varje år se över skolans ordningsregler i samarbete med skolans personal, för de nuvarande reglerna, se bilaga 2.

4.7 Värdegrundsarbete

Skolsköterska och kurator arbetar förebyggande med elever i årskurs 6 på lektionstid med värdegrundsfrågor enligt ett särskilt arbetsmaterial. Värdegrundsfrågor ska annars ingå i varje enskilt ämne. Skolsköterska har vidare hälsosamtal med alla elever i årskurs 6 och 8.

4.8 Gruppstärkande aktiviteter

En gång varje läsår arrangeras ”arbetslagets dag”, där elever från olika årskurser bildar grupper och utför aktiviteter tillsammans för att skapa en ”vi”-känsla. Skolans två arbetslag är uppdelade i årskurs 6 och 8, samt årskurs 7 och 9.

Vid skolstart för alla nya årskurs 6-elever anordnas också en särskild dag, där de får tillfälle att lära känna skolan och personal utan att övriga årskurser är på plats. Årskurs 7-9 har då ”klassens dag” med syfte att stärka gruppen.

---

5. Utvärdering och ny plan

Målen i denna plan utgår ifrån resultaten av två enkäter som genomförts under läsåret 2015/2016. Dels är det Skolverkets enkät, som elever i årskurs 9, deras vårdnadshavare och all undervisande personal på skolan. Dels baseras resultatet också på trygghetsteamets egen enkät, som genomförts med alla elever på skolan.

Utvärdering av planen sker som en del av skolans systematiska kvalitets- och arbetsmiljöarbete. Planen skall utvärderas i maj. Ny plan ska upprättas vid läsårsstart, augusti/september.

6. Plan för läsåret 2016/2017

Nuläge/Analys	Mål	Åtgärd	Ansvar	När
<p>Cirka 40% av eleverna upplever att studieron inte är tillräcklig.</p> <p>35% av lärarna uppger att en stor del av lektionstiden uppgår till att hålla ordning i klassen.</p>	100 % av eleverna skall uppleva studiero.	<p>Varje klass ska definiera vad studiero är för något just för dem. Mentorerna gör uppföljningar i klassen.</p> <p>Gemensamma förhållningssätt kring ledarskap, värdegrund och ordningsregler.</p>	<p>Mentor tillsammans med ämneslärare</p> <p>Rektor</p>	<p>Varje vecka på mentors- och ämnestid</p> <p>APT & KUV-dagar</p>
59% av åk 9 upplever sig inte delaktiga i skapandet av ordningsreglerna.	Alla elever skall årligen vara delaktiga i upprättandet av ordningsregler	Klassråd, elevråd, samråd med vårdnadshavare och APT.	Mentor & rektor	September 2016.
Det finns elever som inte känner sig trygga på rasterna, under lunchen och i omklädningsrummet.	100 procent av eleverna skall känna sig trygga.	<p>Se över rastvärdsschemat. Tydliggöra uppdraget som rastvärd.</p> <p>Även involvera eleverna i årskurs 7 i internpraon i kaféet.</p>	<p>Rektor</p> <p>Skolvärdinna</p>	APT i oktober 2016

Bilaga 1 - Arbetsgången

Att utreda kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier

- När någon personal bevittnar eller får kännedom om en situation där en elev utsätts för någon form av kränkande behandling, trakasserier eller sexuella trakasserier har personalen skyldighet att ingripa. Personalen skall se till att den utsatte såväl som den eller de som utfört kränkningen eller diskrimineringen tas om hand.

Lärare kan behöva vidta disciplinära åtgärder enligt 5 kap. Skollagen (Trygghet och studiero). Utvisning, kvarsittning och omhändertagande av föremål. Åtgärden skall vara direkt kopplad till det som inträffat.

Den personal som stoppat kränkningen är även ansvarig för att informera mentorn, som i sin tur informerar vårdnadshavarna. Detta skall ske skyndsamt (senast samma dag som den kränkande behandlingen, trakasserier eller sexuella trakasserier ägt rum).

Skyldighet att anmäla, utreda och vidta åtgärder mot kränkande behandling

10 § En lärare, förskollärare eller annan personal som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till förskolechefen eller rektorn. En förskolechef eller rektor som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Första stycket första och andra meningarna ska tillämpas på motsvarande sätt om ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för trakasserier eller sexuella trakasserier på sätt som avses i diskrimineringslagen (2008:567).

(6 kap. 10 § Skollagen)

Personalen skall också skyndsamt (senast samma dag) anmäla den kränkande behandlingen, trakasserier eller sexuella trakasserier till rektor. Rektor skall skyndsamt (senast samma dag) anmäla till huvudmannen. Via delegation från huvudmannen fattar rektor beslut om att starta utredning och utifrån vad som framkommer skall åtgärder vidtas för att förhindra kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier i framtiden.

Rektor kan utifrån 5 kap. Skollagen starta en utredning om trygghet och studiero. Vid behov kan rektor fatta beslut om skriftlig varning, tillfällig omplacering inom skolenheten, tillfällig omplacering utanför skolenheten och i yttersta fall tillfälligt stänga av en elev. Vid avstängning görs också en orosanmälan till Socialtjänsten.

- Utifrån rektors beslut 6 kap. 10 § Skollagen får mentor eller Trygghetsteamet uppdraget att utreda kränkningar eller diskriminering mellan elever. Utredningen skall alltid ske med all möjlig hänsyn till den utsatte och övriga inblandade.
- Vårdnadshavare till elever som är inblandade skall omgående informeras av mentor eller personal i Trygghetsteamet. Mentor eller Trygghetsteamet håller vårdnadshavarna informerade om utredningens förlopp.
- Utredningen skall allsidigt belysa vad som inträffat och omfatta både den som blivit utsatt och den/de som utövat kränkande behandling, trakasserier eller sexuella trakasserier.
- Om personal misstänks för kränkande behandling, trakasserier eller sexuella trakasserier skall rektor ansvara för utredningen.
- Om personal är utsatt för kränkande behandling, trakasserier eller sexuella trakasserier ansvarar rektor för utredningen.
- Mentor, Trygghetsteam och rektor ansvarar för att utredningen dokumenteras.
- Rektor ansvarar för att personalen tidigt får icke sekretessbelagd information i ärendet.
- Rektor fattar beslut om åtgärder.

Att utreda kränkande behandling, trakasserier eller sexuella trakasserier när personal är misstänkt

Utredningen skall utföras skyndsamt och vara allsidig. Den som upptäcker eller blir informerad om en kränkning måste agera och snabbt föra ärendet till rektor.

- Rektor och eventuellt någon ytterligare representant för arbetsgivaren pratar med den drabbade och gör en rekonstruktion: Vad har hänt? Hur hände det? När hände det? Vilka deltog? Varför skedde det? Har det inträffat tidigare? Hur känns det just nu?

Informera eleven om steg två och informera den utpekade.

- Rektor samt eventuellt ytterligare en representant för arbetsgivaren pratar med den som har uppträtt kränkande. Denne erbjuds att ha sin fackliga företrädare eller någon annan förtrogen med sig vid samtalet. Är det fler än en sker dessa samtal med en i taget. Dock bör samtalen ske i följd för att förhindra att de hinner prata med varandra.
- Rektor fattar snabbt beslut om åtgärder för att avhjälpa en eventuell akut situation.
- Uppföljningssamtal skall ske inom en vecka och därefter vid behov. Rektor ansvarar för uppföljning för såväl den utsatta eleven som för den som har kränkt eleven. Samtal och åtgärder dokumenteras.
- Om behov av långsiktiga åtgärder föreligger, ansvarar rektor för att sådana vid behov planeras och genomförs på individ-, grupp- och skolnivå. Dessa åtgärder skall beslutas i samråd med den utsatta, vårdnadshavare, och den som har uppträtt kränkande.
- Åtgärderna skall dokumenteras, följas upp och utvärderas.
- Om skolan inte själv har den nödvändiga kompetensen för att hantera en situation skall hjälp utifrån anlitas.”
- Rektor anmäler till Huvudmannen via LEX.

Bilaga 2 - Hålabäcksskolans ordningsregler

Vi som arbetar och studerar på Hålabäcksskolan förväntas ta ansvar genom att följa reglerna.

1. Vi respekterar varandra och bidrar till arbetsro genom att:
  - Komma i tid
  - Vara förberedd genom att ha med rätt materiel och vara insatt i planeringen
  - Lyssna på varandra
  - Använda ett vårdat språk samt tala vänligt och respektfullt med varandra
  - Hålla ljudnivån låg
2. Vi löser konflikter genom dialog. Efter att ha försökt själva vänder vi oss till en vuxen.
3. Under lektionstid använder vi digital teknik i undervisningssyfte.
4. Ytterkläder förvaras i skåpen under lektionstid.
5. Vi håller låg ljudnivå och går lugnt i korridoren.
6. Egen mat och dryck förtärs i korridoren eller cafeteria.

Bilaga 3 - Medlingsprocessen

Medlingsprocessen i fyra steg
1. Vad och en berättar vad som har hänt. Vad är problemet ? Vad tycker du har hänt? Vad tycker du?
2. Vad kände de inblandade? Identifiera känslan . Ställ frågor. "Blev du ledsen, arg, besviken när...?" " <i>Vi har ju rätt att känna det vi känner, men det är ju handlingarna som kan vara fel.</i> "
3. Vad vill du skall hända? Eller, hur skulle du vilja ha det istället ? Att uttrycka sina behov . Få barn kan säga hur de vill ha det. Kör samma konfliktstege gång efter gång, men nu erbjuder det här steget en ny möjlighet att stiga in i en ny konflikthanteringsmöjlighet.
4. Vad är möjligt att göra? Och så har vi ett möte en två-tre veckor senare och tittar på hur det gick att göra det här, blev det som vi tänkte?